

Poštšina plačana v gotovini.

*

kces

*

J U L I J

1 9 * 3 4

ŠTEVILKA 7

»KRES«

Glasilo slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje - Domžale.) Urejuje Ivan Martelanc s sodelovanjem uredniškega zbora. Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje - Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730.

Letna naročnina: za posamezne naročnike Din 20.—, za skupne naročnike Din 18.—.

V S E B I N A

Marjan Dobovšek, Naš odnos do športa. — (*Iz Quadr. anno*), Pravec pravične razdelitve. — *Franc Pernišek*, Delavska mladina in Cerkev — *Vane Betkin*, Pesem žanjic. — *Ivan Martelanc*, Češki ofenzorji. — Katoličani po drugih deželah. — Po športnem in telovadnem svetu. — »Kresu« poročajo. — Urednik sporoča. — *Dr. A. Zupan*, Še: več luči!

ŠE: VEČ LUČI!

Delavska pravica z dne 12. julija t. l. št. 28. je prinesla članek »Več luči«. Po prvih besedah bi sodili, da je ta članek odgovor na mojo »kritiko govora predsednika JSZ tovariša Srečkota na občnem zboru in proslavi 40 letnice krščansko socialističnega gibanja« v junijski številki Kresa. Vendar ta članek noče biti »posebni odgovor na omenjeno kritiko«, ki da je »pisana prvenstveno ... za krog, ki se zbira okoli Kresa« in ki da »bo gotovo dosegla svoj smoter, zlasti še, ker se pri nas pokreti, ki niso komu po volji, obravnavajo popolnoma enostransko, ne da bi se skušali poglobiti v njegovo bistvo, ampak je največkrat edin adut — papeževa avtoriteta«. Zato ne preostaja drugega, kakor da smatramo članek za dopolnilo in pojasnilo k »govoru predsednika JSZ tovariša Srečkota«. Koristno

bo za stvar samo in za pravilno umevanje »govora predsednika JSZ tovariša Srečkota«, če se ozremo na kratko na ta članek, ker se zdi, da člankar ne pojasnjuje popolnoma pravilno »govora predsednika JSZ tovariša Srečkota«.

Člankar hoče prinesiti v »krog, ki se zbira okoli« Delavske pravice, več luči najprvo z navajanjem neizpodbitnih dejstev, ki kažejo materialno bedo delavskih slojev, kakor jo markantneje, globlje in adekvatno riše *Quadragesimo anno*, ki navaja med zadnjimi posledicami individualističnega duha v gospodarstvu doslovno: »svobodna tekma je sama sebe ubila; svobodo trgovanja je nadomestilo gospodarsko samodržstvo; pohlepu po dobičku je sledil prav tako razbrzdan pohlep po moči; vse gospodarstvo je strašno trdo, kruto, brezsrčno« (št. 110). De-

NAŠ ODNOS DO ŠPORTA

Dobovšek Marjan

Mnogi propagatorji športa stavijo športnemu svetu za zgled klasično dobo grške zgodovine, ko so mladi fantje, sinovi svobodnih meščanov, preživljali svoja leta v gimnazijah — prostorih, kjer so vežbali telo z gimnastiko in lahko atletiko in urili duha z govorništvom ter ga plemenitili z glasbo. Doseči nekaj podobnega za današnjo mladino, to je njih cilj.

Če pa kritično pogledamo ta način mladinske vzgoje, si ga ne moremo postaviti za ideal. Zgodovina namreč dokazuje, da je tej klasični dobi umerjenega športa sledila doba pretiranega kulta telesa, ko so telesno najbolj sposobni popolnoma zanemarjali vse duhovno življenje in se razvili v poklicne atlete, dočim so se ostali zadovoljili s tem, da so prisostvovali teknam kot gledalci. Konečni zaključek tega razvoja so bile cirkuške igre Rimljanov, kjer je bila na eni strani množica gledalcev, ki se ni sramovala dajati duška krvoločni strasti, na drugi strani pa poklicni atleti — gladijatorji, ki so bili cenjeni samo po svoji telesni moči in spretnosti, ne pa po svojih duševnih zmožnostih.

In v današnji dobi — ali ni resnica, da se v deželah, kjer je šport v polnem razmahu, opaža podoben razvoj. Na eni strani izbrana elita telesno izredno sposobnih atletov, ki vse svoje življenje posvečajo samo športu, na drugi strani množica, ki z navdušenjem prisostvuje teknam in pri njih često na zelo grob način daje duška svojemu razpoloženju.

Nihče ne bo zanikal, da človek vlada nad ostalim stvarstvom s svojo duševno silo — razumom in ne s svojo telesno močjo. Logičen zaključek po tej ugotovitvi mora biti ta, da je za človeka edino pra-

vilno tako življenje, ki mu omogoča čim večji razmah njegovih duševnih sposobnosti. Ker je telo posoda duše, zavisi njen razvoj v gotovi meri od telesnega stanja. Človek mora torej v toliko skrbeti za svoje telo, v kolikor je to potrebno za ugoden razvoj njegovega duševnega življenja. Vsak šport, ki in v kolikor nasprotuje tej zahtevi, je škodljiv tako posamezniku kot vsemu človeštvu.

Isto stališče do telesa zavzema tudi krščanstvo. Mnogi obsojajo krščanstvo, češ, da je ono povzročilo propast visoke telesne kulture starega veka. Resnica pa je ta, da je krščanstvo uničilo le izrodke, ki so še prestali od klasične dobe; o pravem gojenju telesne kulture ob nastopu krščanstva sploh ni bilo ne duha ne sluha. Dejstvo je na primer, da je Ignacij Lojolski med pravila svojega reda uvrstil tudi zahtevo, da mora vsak član družbe Jezusove skrbeti za svoje telesno zdravje, ker je vedel, da je zdravo telo predpogoj za vsako uspešno duševno delovanje.

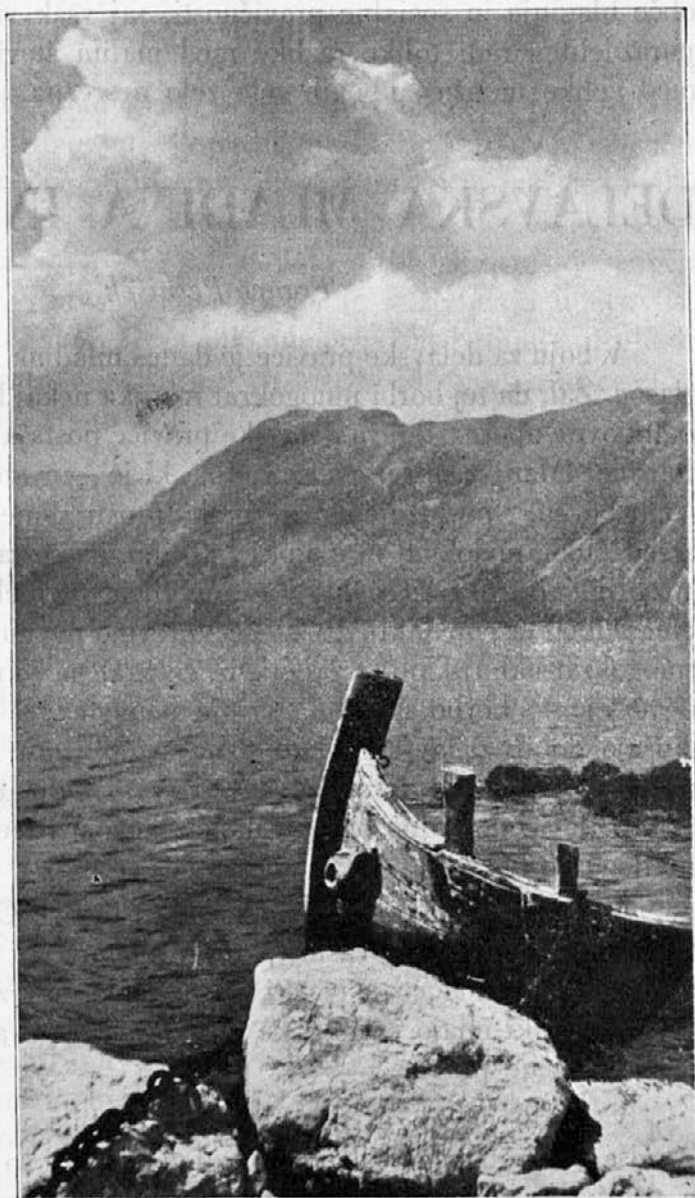
Vsak posameznik more na podlagi teh ugotovitev določiti, kateri način športa mu more biti škodljiv. Ni za vse enako — kar enem bolj koristi, more drugemu škoditi. *Vsakemu športniku pa naj bo vedno vodilna misel — ad maiora natus sum, rojen sem za nekaj več kot za to, da postavim rekord.* Potem se nam ne bo bati, da bomo sledili starim kulturnim narodom, ki so propadli prav zato, ker so podlegli kultu telesa.

PRAVEC PRAVIČNE RAZDELITVE

Iz okrožnice »Quadragesimo anno«.

»Toda ni vsaka razdelitev dobrin in bogastva med ljudi taka, da bi se božji namen ali popolnoma ali vsaj v primerni popolnosti dosegal. Bogastvo, ki se po gospodarsko-socialnem napredku vedno množi, se mora med posameznike in med skupine tako razdeljevati, da ne bo oškodovana skupna korist vseh, ki jo je Leon XIII. tako naglašal, ali z drugimi besedami, da ne bo oškodovana obča blaginja vse družbe. Po zakonu socialne pravičnosti ne sme en razred drugega izključevati od deleža dobrin. Proti temu zakonu greši torej razred bogatih, ki je v svojem bogastvu tako rekoč brez skrbi, a misli, da je pravi red tisti, ki daje vse njemu, delavcem nič, greši pa prav tako razred proletarcev, ki je razdražen radi krivic in se le preveč k temu nagiblje, da bi samo svojo pravico, ki se je zaveda, četudi na zli način izvojeval ter lasti vse sebi, češ da je vse delo njegovih rok, in zato

obsoja in zahteva, da je odpraviti vsako lastnino, vsak pridobitek ali dohodek, ki ni iz dela, samo zato, ker je takšen, pa naj si bo te ali druge vrste in naj si bo namestek za katerokoli opravilo v človeški družbi. Mimogrede pripomnimo, kako malodobro in malo upravi-

Ladja na sipini.

čeno nekateri navajajo izrek sv. Pavla: »Kdor noče delati, naj tudi ne je.« Apostol namreč govori zoper tiste, ki ne delajo, dasi bi mogli in morali, in opominja, da mora vsak skrbno rabiti čas in moči, bodisi telesne, bodisi duševne, in ne biti v breme drugim, če lahko sam zase

poskrbi. Nikakor pa apostol ne uči, da bi bilo delo edini pravni naslov za prejemanje živeža ali dobivanje dohodkov.

Vsakemu je torej treba dati svoj delež in poskrbeti, da se bo vse porazdeljevanje ustvarjenih dobrin uravnavalo in urejalo po pravcu obče blaginje in socialne pravičnosti, saj vsak vidi, da je današnja porazdelitev radi tolike razlike med malim številom prebogatih in med veliko množico ubogih zelo zelo nesrečna.«

DELAVSKA MLADINA IN CERKEV

France Pernišek

V boju za delavske pravice je danes mladina posebno živahna in glasna. Žal, da tej borbi mnogokrat manjka nekaj bistvenega. Manjka ji duhovne opore. Boj za delavske pravice postaja zgolj boj za tvarne dobrine. Manjka mu pravega vodila, ki je — evangelij. Poudarjamo samo borbo, poslužujemo se najbolj ostrodonečih in hujskajočih besed, toda malokdaj in malokje slišimo, da so take besede, zahteve in obljube oprte na Kristusov evangelij in utemeljene v nauku Cerkve. Odkod ta pomankljivost? Večkrat smo površni in nepremišljeni, mnogokrat nahujskani in zapeljani, večkrat pa so na delu temne sile, ki hočejo to borbo izrabiti v svoje namene. Z demagoškimi gesli skušajo dobiti delavsko mladino na svojo stran in stopiti v odkrit napad proti Bogu, Kristusu in Cerkvi. Zato hočejo iz te borbe izriniti Boga, dosledno o njem molče, hočejo ji odvzeti značaj poduhovljene borbe.

Mi pa trdimo, da brez pomoči Kristusove Cerkve ni odločilne zmage izkoriščanih in zaslužjenih proletarcev; brez Kristusovega evangelija ni mogoče ustvariti postave, ki naj zadostno zaščiti in osreči tiste, ki imajo samo roke za delo; brez evangelija ni mogoče deliti resnične pravice.

V starih grških in rimskih časih so bila v človeški družbi še ostrejša nasprotstva kot danes. Dvoje vrst ljudi so poznali: svobodne in sužnje. Prvih je bilo zelo malo, brezpravnih sužnjev pa milijone. Gospodarji so jih prodajali in ubijali kot klavno živino. Telesno delo je bilo sramotno. Grk Aristotel je trdil, da ročni delavci ne zaslužijo imena državljanov; nič plemenitega da nimajo v sebi. Rimljan Cicero je rekel, da so delavnice in obrti umazani, brez vsake

časti, nezdružljivi s plemenitim mišljenjem. Tako sta govorila dva velika staroveška modrijana.

Nastopil je Kristus. Iz preproste delavske družine je zrastel, da je tako s svojim življenjem posvetil delo. Učil je nauk o ljubezni, ki je tedanji svet ni poznal. Prva najvišja zapoved Kristusova je »Ljubi svojega Boga iz vsega svojega srca, svojega bližnjega pa kakor sam sebe!« Vsi ljudje smo bratje, ker imamo vsi enega Očeta v nebesih. »Kar storite najmanjšemu mojih bratov, ste meni storili.« In prav ljubezen do ubogih in siromakov je bila tista privlačna sila, ki je vodila množice revnega in delovnega ljudstva v Cerkev. Prav med najubožnejšimi se je Cerkev najbolj širila. Kristus je izročil svoj nauk Cerkvi. Prav ga je razumela in v življenju udeležila. Uspeh ni izostal. »Zakaj ni ga bilo ubogega med njimi«. Kolikor je bilo namreč posestnikov zemljišč ali hiš, so jih prodali in ceno za prodane stvari prinašali in polagali k nogam apostolov. Delilo pa se je vsakemu, kakor je kdo česa potreboval«. (Apd 4, 32-36)

Kot največjo modrost je Rimljan Seneka oznanjal nauk: »Usmiljenje je bolezen duše in se ne spodobi za vzor-moža«. Od srednjeveških časov Karla Velikega naprej pa je Cerkev vodila vso oskrbo bolnikov in revežev. Svetni vladarji suženjstva niso mogli odpraviti; v kratkem času je to izvršila Cerkev. Da bi zaščitila delovno in ubogo ljudstvo, je prepovedala jemati obresti in to prepoved prav uzakonila v svojem pravu.

Danes zabavljamo čez cehe. Nikdar preje in ne pozneje se ni rokodelskim pomočnikom bolje godilo. Veljalo je načelo: »Če delamo po božjih zapovedih, se ne *trudimo za dobiček* . . . « Državni zbor v Friburgu na Nemškem je moral l. 1498 prepovedati pomočnikom, da ne smejo nositi zlata, srebra, biserov, baržuna, svile itd. Danes take prepovedi ni treba.

Dokler je vladal v krščanskih državah krščanski duh, dokler je imela Cerkev večji vpliv tudi na svetno zakonodajo, je bil tudi delovni stan zaščiten. Pojavil pa se je zopet star poganski duh, nastal je razdor, zavladao pogansko rimsko pravo, oderuštvo je zacvetelo. Hudo je trpel in še trpi ubogi delovni človek. Čeprav je Cerkev izgubila mogočen vpliv na svetno zakonodajo, vendar ni nehala skrbeti za delovno ljudstvo. Izjave papežev izpričujejo to njeno skrb.

Tako uči in piše Pij X. »Zavzeti se je treba za ljudstvo, zlasti za delavca in kmeta in sicer ne le vlivati v srca vseh vero, edini vir resnične tolažbe v bridkosti življenja, ampak brisati jim tudi solze,

lajšati jim z dobrimi napravami bedni gospodarski položaj, truditi se, da se v tem oziru odpravijo ali popravijo vse krivične naredbe in uveljavijo pravični zakoni, braniti z zares katoliškim duhom pravice božje v vseh stvareh» (Il fermo proposito z dne 11. junija 1905).

Odveč se mi zdi v tem naštevati skrb in delo sedanjega papeža Pija XI. Živimo v njegovem času in gledamo njegova dela.

Katoliška delavska mladina je dolžna, da Cerkev pri njenem delu podpira. Kolikor bolj se njeni sovražniki trudijo, da zlomijo njeno moč in vpliv, toliko bolj si morajo mladi ljudje prizadevati, da utrdijo njen vpliv, da se bo uveljavil povsod, v javnem in zasebnem življenju, v gospodarstvu in zakonodaji. Cenimo Cerkev visoko. Ne glejmo v Cerкви samo človeškega dela, iščimo v njej božje sledi. Glejmo trpečega Kristusa in k Njemu pojdemo. In med nami bo rastla družba ljubezni in postal nam bo Bog oče, Cerkev mati, bližnji nam bo brat in sogla-je in mir bo med nami in v nas. Ne bomo več mrzli in tuji drug drugemu, topla bratska ljubezen nas bo strinjala v eno misel in eno dušo, vsi bomo ena čreda, strnjena pod palico enega pastirja Kristusa in njegovega namestnika papeža.

PESEM ŽANJIC

Vane Betkin

Na polju bogatem
pšenica se sklanja
in v soncu prezlatem
utrujena sanja.

A naši srpovi,
nabrušeni, novi,
se v soncu blestijo
zlatá si želijo.

Vse naše, vse naše
je polje zornó,
vse naše, vse naše
je žito zlató.

In me bomo žele,
na kupe devale
in snope vezale
in násade štele.

To zlato pšenico
na svet bomo vsule,
s to zlato pšenico
ga bomo obsule.

Tedaj bomo brate,
ki čakajo nas,
povabile v svate
za véliki čas . . .

ČEŠKI OFENZORJI

Ivan Martelanc

Tisoč bojnikov, tisoč napadalcev, tisoč deavcev za vsako nalogo in vsak čas za delo pripravljenih — to je bila misel, ki se je utrnila v letu 1925 v duši člana češkega deželnega odbora in pokrajinskega prosvetnega referenta češkega Orla Franciška Zelenke. Tisoč in še več. Po vsej češki zemlji kot lučke posejani, kot straže razpostavljeni. Ni prav rečeno kot straže, kajti to naj bi ne bili čuvarji in branilci osvojenih postojank, ampak možje in fantje, določeni za nove borbe, za nove napade, za osvajanje. Dobesedno napadalci, ofenzorji.

Malo zgodovine

Ob volitvah leta 1925 je Francišek Zelenka za agitacijo za ljudsko stranko v okraju Louny na Češkem zasnoval tako zvane zборе ofenzorjev, to je sestanke mladih mož in fantov, ki so izvedli volilno agitacijo od moža do moža, nastopali na shodih, govorili pri sestankih in tako skušali obvladati javno mnenje. Z uspehom so zbori svojo nalogo izvršili, zato se je slična organizacija osnovala najprej še za praški okraj, pozneje pa se razširila na Češko in Moravo ter se združila v *Ligo akcijskih zborov ofenzorjev* (LASO).

Kaj so ofenzorji?

Ofenzorji so na zunaj prostovoljna organizacija obiskovalcev posebne govorniške šole za vzgojo delavcev katoliškega gibanja. Šola je urejena po vzorcu častniških šol. Članstvo se deli na več stopenj. Najprej je pripravnik, nato član, referent, instruktor in končno načelnik. Poleg tega so ofenzorji razdeljeni na 5 delovnih skupin. V prvi so bojnikov, ki imajo največje obveznosti, v drugi delavci, v tretji pomočniki, dalje delovni in častni člani akademije ofenzorjev.

Tiho, resno in vztrajno delo, brez reklame, ne da bi javnost za vse vedela, brez osebnih odlikovanj in poudarka uspehov se ofenzorji pripravljajo za svojo nalogo. Teoretski pouk se vrši v petčlanskih zborih, ki se vsak petek ob 7 zvečer zberejo v stanovanju instruktora ter delajo do 9. Točno začno in do minute točno končajo. Njih načelo je: »Ni uspeha brez vztrajnosti, ni vztrajnosti brez točno-

sti.« Za vsako uro, takorekoč za vsako minuto imajo točno določeno delo. Delovni načrt izdelata glavna pisarna in ga za vsak mesec sproti dostavi vsem instruktorjem. Vsi zbori isto uro predelujejo isto stvarino.

Kaj ofenzorji študirajo

Teoretski pouk se vrši v 3 delih. V prvem se v 12 mesecih poučujejo tile predmeti: govorništvo, zgodovina, ideja in organizacija ofenzorjev, dolžnosti katoličana, obramba katoliškega prepričanja (3 mesece), versko življenje, šola, žurnalistika, vedenje v družbi, narodno gospodarstvo, trgovinska, prometna, industrijska, kmetijska in socialna politika.

V drugem delu (druga stopnja) se predela dialektika, logika, psihologija, državljansko, kazensko, trgovinsko, finančno, ustavno upravno in samoupravno pravo.

V tretjem, tako zvanem specialnem delu se poučuje sociologija, zdravstvo, organizacijska tehnika, svetovna politična zgodovina, taktika in vodstvena umetnost.

Iz vsakega predmeta polaga ofenzor pismeni in ustmeni izpit. Ofenzorji izven Prage se pozovejo k izpitu iz več predmetov naenkrat. Pismene naloge se morajo izdelati vsak mesec. Kot učni izkaz služi Index, kamor se vpiše potrdilo o položenih izpiti.

Referenti

Vsa sila ofenzorjev je v organizaciji referentov, ki delajo po načelu delitve dela. Dodeljeno jim je delo v glavni pisarni. Tako je poseben tiskovni referent, referent za teoretski pouk, referent za statistiko itd. Danes je referentov 72, kar je pri tisočlanski organizaciji sorazmerno veliko. Posamezni referenti rešujejo vse dopise samostojno, rešitev pregleda eden izmed članov načelniškega sveta. Vsak spis mora biti rešen v enem tednu. Posebnost so še tako zvani opazovalci, ki zasledujejo pisanje časopisja, pred vsem političnega. Izrezke sistematično urejajo ter jih spravljajo v tiskovni arhiv glavne pisarne.

Osnove organizacije

Vse zbore združuje neposredno Liga, razdeljena v tri legije, katerih vsaka šteje 333 članov, vštevši 33 instruktorjev in načelnikov. Legija se razdeli na okrožja (divizije), ki jih vodijo okrožni načelniki. Vsako mesto (funkcija) se doseže z imenovanjem. Pouk nadzirajo posebni inspektorji.

Na čelu Lige stoji glavni načelnik, ki mu kot *posvetovalni* organ stoji ob strani načelniški svet, sestavljen iz načelnikov — delegatov in duhovnega vodje, kot izvršilni organ pa glavna pisarna, ki ima agitacijski, gospodarski, organizacijski, tiskovni, propagandni in obvestiteljski oddelek.

Načela

Že pri površnem pregledu nam takoj padejo v oči nekatere posebnosti v vzgojnem in učnem načinu ofenzorske organizacije. Prvo je *stroga centralizacija* organizacije, dalje avtoritaren način vodstva, podlaga vsemu je *najstrožja disciplina* in spoštovanje *avtoritete*. Vsak ofenzor poda *obljubo poslušnosti*. Omejeno število članstva in zlasti točno *določeno število* članov zbora omogoča hitro in resno delo, daje pa tudi možnost, da se vsak nesposoben član takoj izloči. Strogo določeni *delovni načrt*, ki brez ozira na predizobrazbo posameznika prične od *začetka* in delitev dela jamči za vztrajnost članstva. Izvajanje načela »*sposobni naprej, manj sposobni počakati, nesposobne pa odstraniti*« daje članom veselje do dela in omogoča dobro *izbero članstva*.

Za leto 1934

Že dosedaj je ofenzorska organizacija izvršila ogromno delo. Razširila je stotisoče izvodov tiska, izvedla celo vrsto političnih in nepolitičnih organizacij, za svoje notranje delo izdala celo vrsto tiskovin, knjig in knjižic, listkovni slovar za katolika in tako dalje. Glavni načelnik izda za vsako novo leto poročilo o delu v preteklem letu in delovni načrt za prihodnje leto. V letu 1933 so izdali ofenzorji svoj administrativni in tehnični zakonik, kjer je v 99 paragrafih zbrana vsa snov, važna za delo v organizaciji. Tiskovni arhiv šteje že preko listov. Ob koncu leta je bilo v republiki že 946 izšolanih ofenzorjev, med temi v Pragi 50 v desetih zborih. Za Prago so letos dvignili število zborov na 20, to je sto članov. Izšel je tudi že ofenzorski brevir, iz katerega vsak ofenzor vsak dan prebere gotove predstavitve.

Pozdrav ofenzorjev je: V Gospodovem imenu (Jménem Páně)!

Opisali smo organizacijo ofenzorjev, da se morda naučimo iz nje tudi za nas kaj praktičnega. Nam ne gre za namen, ampak za način, ki bi ga s pridom lahko tudi pri našem verskem pokretu porabili.

KATOLIČANI PO DRUGIH DEŽELAH

Na Angleškem je kardinal Bourne, škof iz Westminstera, ustanovil društvo »Catholic Truth Society«, ki ima namen, da širi med Angleži katoliške resnice. (Angleži po večini niso katoličani). V l. 1933 je to društvo izdalo 1.331.311 zvezkov raznih brošur, med temi tudi okrožnico »Quadragesimo anno«. Član društvene uprave Mr. Joseph Weld je ob priliki izdaje tole izjavil: »Podajamo v obliki brošure to okrožnico, ki je največji dokument našega časa in želimo, da svetloba te enciklike obsije vso današnjo družbo.«

V Franciji se močno širi organizacija katoliških skavtov, ki šteje že nad 25 tisoč članov. Mnogi skauti želijo postati duhovniki, zlasti jih veseli misijonstvo. Preteklo leto jih je vstopilo v razne samostane 600, med temi je sto Parižanov.

Poljska: Versko kulturno življenje na Poljskem zelo lepo cvete. Nedavno se je vršil v Poznanju letni kongres Zveze katoliških delavskih društev. Zborovalci so sklenili, »da bodo pozvali vse člane, da bolj pogosto in z večjo vnemo sodelujejo pri duhovnih opravilih, da skrbno pazijo na krščansko vzgojo mladine, da navežejo tesne stike z duhovniki in izobraženci. Sklenili so tudi, da bodo delodajalcem poslali poziv, da se v svojem gospodarskem delovanju ravna po duhu in smernicah okrožnice »Quadragesimo anno.«

V Zvezi je včlanjenih 230 društev, ki imajo nad 20.000 članov. Od l. 1905 že izdaja Zveza glasilo katol. delavstva: »Robotnik«. Vse socialno in kulturno delo se vrši v okviru Katoliške akcije. Vsi zborovalci so tudi izrekli željo, da naj bo vse javno in socialno življenje prežeto s krščanskim duhom.

V Belgiji obstoja močno katoliško gibanje. Brez dvoma je najmočnejša belgijska organizacija Katoliška delavska mladina (Jeunesse Ourviere Catholique, po začetnicah JOC imenovani žosisti). V sklopu te organizacije je tudi osnovana posebna akcija z imenom »Kotiček zemlje«. Ta sekcija skrbi, da vsi njeni člani

počasi pridejo do svoje hišice in koščka zemljišča, dela brezplačno načrte, proračune itd. Do sedaj je okrog več belgijskih industrijskih centrov zgradila mnogo takih naselj.

G. Herriot potuje. V Carigradu je Herriot obiskal šolo krščanskih šolskih bratov. Ravnatelj šole je imel priložnost slišati zelo ljubeznivo pohvalo, kako vzorno je urejena šola. Na koncu mu je g. Herriot pripel na prsa red, ki ga je ravnatelju podelila francoska vlada. — Zvečer pa je imel g. Herriot čast prisostvovati neki javni pojedini in slišati izreči to-le: »Kolikor več verskih šol bomo zaprli, toliko več zaslug bomo imeli za civilizacijo.« Mustafa, Izmet paša, Rudžibej in druge vodilne osebnosti vladne stranke so framazoni. Z državnih šol in uradov so že davno prepadli Alaha. Po najnovejših poročilih imajo tudi krščanski šolski bratje vedno več težkoč. Poslanec evropske masonerije pač ni zastoj potoval na Vzhod.

Španija: Španska revolucija je v začetku z vso silo udarila po katoličanih. Revolucionarji so preganjali in izganjali duhovnike, plenili samostane, požigali cerkve, tako da je zgledalo, da ima revolucija samo en namen — uničiti katolištvo. Framazoni in komunisti so ta barbarstva izvrševali v bratski slogi in po skupnih načrtih. Toda napad se je izjalovil in dosegel nasprotno uspehe. Sicer še gore cerkve, a med španskimi katoličani veje nov duh. Katoliška cerkev v Španiji ni več cerkev bogastva in moči, ampak je duhovna in moralna sila naroda. Revolucija jo je pomladila

Ločiti moramo Gil Roblesovo politično gibanje od verskega preporoda naroda. Roblesov politični program si je mladina navdušeno prisvojila. Katoliška akcija pa gre na globoko za pravo versko vzgojo naroda, ki ga hoče vzgojiti v praktičen katoliški narod.

Med ljudstvom se ne govori več o čudežih, temveč se naglaša češčenje Kristusa

Kralja in apostolsko delovanje, kakor ga želi sv. oče.

Katoliška akcija hoče zopet napraviti iz Špancev praktične katoličane, ki naj pravi katoliški duh prenesejo v vse življenje. Če je bila Špancem dozdanja vera navada, mora postati sedaj duševno življenje. Katoliška akcija v Španiji pomeni narodni preporod v prebujenje.

V Nemčiji so različne katoliške ustanove v preteklem letu razdelile 150 milijonov mark (2 in pol milijarde dinarjev) za dobrodelne namene.

Katoliška mladina v Nemčiji preživlja danes težke čase. V uporabi proti nameram nacionalno-socialističnih voditeljev pa je silno močna in to zaradi svoje močne organizacije. Organizirane je 1.418.109 katoliške mladine, ali 32 odstotkov vse katoliške mladine v Nemčiji, dočim je protestantske mladine organizirane samo 7.25 odstotkov.

Holandskih katoličanov je le 3 milijone, pa izdajajo 34 katoliških dnevnikov, 31 listov, ki izhajajo večkrat na teden, 91 tednikov in 141 raznih drugih listov. To je moč!

Pozdrav holandske mladine slove: »Za Kristusa našega kralja — Bog hoče!«

V Belgiji je osnovalo 500 katoliških kino gledališč svojo lastno katoliško filmsko centralo, ki je pod vodstvom katoliškega škofa. Filmi, ki jih nudi ta centrala, se odlikujejo po globoki vsebini. Ne samo katoliška, ampak tudi nekatoliška kinopodjetja zelo povprašujejo po teh filmih.

Na Poljskem so katoličani v minulem letu sezidali 30 novih katoliških svetišč, 50 cerkva pa je še v gradnji.

Poljska katoliška mladina je vzorno organizirana v okviru Katoliške akcije. Nekateri vladni možje so ustanovili v svoje namene »Mlado legijo«, ki pa je v mnogih krajih prešla v komunistično in protiversko smer in začela napadati katoliške mladinske organizacije. Koncem februarja pa so škofje v pastirskem listu obsodili vladno mladinsko organizacijo kot komunistično, frimasonsko in protiversko.

Katoliška delavska zveza Katalonije (Španija), ki ima svoj sedež v Barceloni, in ki skuša svoj delavski program izvajati v duhu okrožnice »Quadragesimo anno« je predložila v imenu svojega članstva delodajalcem sledeče programske zahteve:

Izenačenje dela s kapitalom v vsakem posameznem podjetju; sodelovanje delavstva s svojo delovno silo kot delom glavnice v vsakem podjetju; sodelovanje delavstva pri sestavljanju delovnega programa za vsako sledečo poslovno dobo; soudeležba delavstva pri razdelitvi letnega čistega dobička; kontrola delavstva pri vodstvu podjetja; sodelovanje delavstva pri vodstvu podjetja.

Katoliška nemška mladina bo šla rada v boj za svojo najvišjo vrednoto. Čujte odločne besede škofa v Mainzu: »Z vami bom branil tudi v bodoče Kristusa, našega Boga in Odrešenika in njegovo sveto Cerkev! Delal bom po navodilih njegovega namestnika na zemlji — brez ozira na divjanje sovražnikov Cerkve. Za Kristusa in njegovo Cerkev — do zadnjega diha!«

Evropske države kar tekmujejo med seboj v prijaznosti do sovjetske Rusije, samo da bi imele čim več dobička za svojo trgovino. Nobeni pa pri sklepanju pogodb ne pride na um, da bi v tej pogodbi zahtevala versko svobodo vsaj za svoje podanike. Samo Združene države ameriške so imele toliko poštenja in odločnosti, da so v sklenjeni pogodbi zahtevale popolno versko svobodo. Danes imajo Američani v Moskvi svojega katoliškega duhovnika.

Ruski emigrantski listi pišejo, da je boljševiška Rusija pri tej pogodbi z Ameriko očitno priznala, da je padla na stopnjo barbarskih držav. Kakor so morale evropske države s posebnimi pogodbami zavarovati pravice misijonarjev v divjih državah, tako je morala Severna Amerika s posebno pogodbo svojim duhovnikom odpreti pot v Rusijo, kjer so duhovnikom in vsem, ki očitno izvršujejo svoje verske dolžnosti, odvzete vse državljanske pravice, pravica do kruha in stanovanja. Ostala jim je samo še pravica umiranja od lakote.

PO ŠPORTNEM IN TELOVADNEM SVETU

SVETOVNE TELOVADNE TEKME

so se vršile koncem maja in začetkom junija v Budimpešti. Letošnje svetovne telovadne tekme so bolj presenetile ves športni svet kot vse dosedanje tekme. Tako hude konkurence doslej še ni bilo pri nobenih telovadnih tekmah. Letošnjih tekem za prvenstvo sveta se je udeležilo 13 narodov, med katerimi so bili sami stari znanci in izborni telovadci Švicarji, Čehi, Italijani, Francozi i. t. d. Največje zanimanje je vladalo za Nemce, ki so prvič po vojni nastopili na mednarodnih tekmah in o katerih se je vedelo, da so prvovrstni telovadci. Jugoslavija se letošnjih tekem ni udeležila.

Pred vsem bi omenili, da kaže telovadba v zadnjem času novo smer, ki stremi za tem, da človeka sprosti, ga napravi gibčnega, prožnega, sploh predela celotno telo do zadnjih mišic. Letošnje prvenstvo je to še prav posebno pokazalo. Že orodne vaje, ki so obstajale iz samih kolebnih gibov, so pokazale popolen preokret na polju orodne telovadbe, kaj šele proste vaje, ki so pokazale takorekoč višek moderne gimnastike. Pa tudi s stališča estetike so današnje telovadne vaje neprimerno več vredne kakor svoječasná težka tezna telovadba.

V splošnem je zaznamovati na celi črti in pri vseh narodih tak napredek, da smo na prihodnjo olimpijado, ki bo čez dve leti v Berlinu, zelo radovedni.

Izid celotne tekme pa je naslednji:

1. Posamezniki: 1. Mack (Švica) 138.50 točk — svetovni prvak; 2. Neri (Italija) 135.65; 3. Löffler (Čehoslovaška) 135.15; 4. Sladek (Čehoslovaška) 134.90; 5. Savolainen (Finska) 134.25; 6. Gajdoš (Čehoslovaška) 133.11; 7. Miez (Švica) in Usokinen (Finska) po 132.45; 8. Becker (Nemčija) 132.30; 9. Sarlos (Madžarska) 131.60; 10. Winter (Nemčija) 131.40.

2. Narodi: 1. Švica 787.30; 2. Čehoslovaška 772.90; 3. Nemčija 769.50; 4. Italija 761.35; 5. Madžarska 757.40; 6. Finska 754.10; 7. Francija 730.40; 8. Luksemburška 623.10; 9. Belgija 599.35; 10. Poljska 589.80; 11. Nizozemska 585.80; 12. Bolgarija 555.30; 13. Mehika 427.15.

MED BRATI ČEHI

Češki športni in telovadni znak. Veliko propagandno sredstvo za telesne vaje je športni in telovadni znak, ki so ga uvedle nekatere organizacije za svoje članstvo. V Nemčiji je ta znak zelo razširjen in na tisoče je tistih, ki ga posedujejo. Kdor ve, kaj vse je zvezano s tem znakom, oziroma koliko je moral tisti, ki ga ima pravico nositi, preje pokazati pred izpraševalno komisijo, ta ga šele ve pravilno ceniti. Kdor si je športni znak pridobil, tega lahko prištevamo k vsestranskim športnikom, ki dosegajo v najrazličnejših telesnih vajah že prav lepe uspehe. Razmeroma zelo težki so pogoji za doseg tega znaka, zato ga vsi športniki tako visoko cenijo. Ta znak ima namen širiti telesne vaje med najširše plasti naroda in obenem omejiti specializacijo, ki povzroča preveč enostransko razvijanje telesa. Kajti športnik, ki se bavi samo z eno panogo športa, tega znaka ne more doseči, četudi je v svoji panogi svetovni rekorder. Treba je dokazati, da je v več panogah, četudi si niso sorodne, na primerni višini.

Pomen tega znaka za organizacijo je tudi češko Orlovstvo pravilno razumelo. Lepo število članstva se je prijavilo lani k preizkušnji za to trofejo. Seveda je bilo precej tudi takih, ki te preizkušnje niso napravili. Glavni vzrok: enostranost v izvajanju telesnih vaj. Največ pa je bilo takih, ki samo radi plavanja niso napravili izpita. Med panogami, ki so v programu za športni znak, je plavanje obvezno za vsakogar, ter se nihče ne sme izogniti, ako hoče dobiti omenjeni znak, ki ga češki Orli imenujejo »Znak sposobnosti«. Njihov znak sposobnosti je lepo delo umetnika Fabianka in kmalu jih bodo nosili na krogih in civilni obleki.

Za ta znak češkega Orla se morejo prijaviti samo nad 18 let stari člani. Izdali so ga v bronu, srebru in zlatu. Bronast znak more dobiti tisti, ki je zadostil pogojem ter še ni dovršil 29. leta starosti. Preizkušnjo mora napraviti v teku enega

leta, in sicer v času od 1. januarja do 31. decembra. Srebrni znak more dobiti tisti, ki zadosti pogojem za dosego bronastega znaka šest let zaporedoma ali kdor je star 28 let in doseže predpisane pogoje v enem letu. Za zlati znak so pogoji podobni. Kdor ima srebrni znak in šest let zaporedoma doseže zahtevane uspehe ali kdor je star 36 let in v obdobju enega leta naredi preizkušnjo, ta dobi zlati znak.

Pogoji za znak so tudi pri češkem Orlu zelo težki. Vsak, ki se poteguje za to odlikovanje, mora napraviti najprej teoretsko preizkušnjo, potem mora pokazati, da obvlada brez napake proste vaje za dotično leto, dalje mora plavati 100 m brez počitka, in končno mora napraviti preizkušnjo iz nekaterih športnih in telovadnih panog, s katerimi mora dokazati svojo hitrost, vzdržnost, moč, spretnost in duhaprisotnost. Kakor je torej videti, je tega precej. Če pogledamo stvar še globlje, vidimo, da je kljub temu možna še izbira; kajti, če bi tega ne bilo, potem bi bil pa v resnici zelo redek tisti, ki bi ta izpit napravil in bi znak takorekoč ne imel nobenega pomena. Za hitrostno skupino si lahko izbere tek na 100 ali 200 m, plavanje na 50 ali na 100 m ali drsanje na 500 m. Za vsako panogo je predpisan čas, ki ga mora kandidat doseči. Za vzdržnost so te le panoge: Tek na 1500 m in na 3000 m, plavanje na 400 in 1000 m, drsanje na 5000 m, smučanje na 18 km, vožnja s kolesom na 20 km, hoja na 20 km. Moč pokažejo v šestih panogah, spretnost se pokaže na telovadnem orodju, v skokih in športnih igrah. Pogum pa na orodju, pri skoku s palico, na smučeh, v skokih v vodo ter v reševanju utopljenca. Kakor smo omenili, je mnogo takih, ki znaka samo zato ne morejo dobiti, ker ne znajo plavati. Pa je popolnoma v redu, kajti, ali naj človek, ki ne zna plavati in bi v vsakem večjem potoku utonil, nosi športni znak? Zato je plavanje obvezno za vsakogar. Druge panoge si pa morejo izbrati.

Češki Orli so prvič tekmovali za spsobnostni znak leta 1933. Od 350 priglasi-šenih je izpolnilo pogoje, oziroma jih je

napravilo izpit samo 44. To je dokaz, kako težki so pogoji. Med temi so nekateri prav dobri športniki. Ker niso vsestranski, izpita niso napravili. Največ znakov si je priborila Šramkova župa, in sicer 10. Bronasti znak si je priborilo 38 članov od 285 priglasi-šenih, zlatega pa eden od 15 priglasi-šenih. Za letošnje leto se je priglasi-šlo samo 80 tekmovalcev, kar znači, da bodo to kandidatje, ki so stvar resneje vzeli in ki ne bodo šli na slepo srečo pred komisijo.

Prosvetne tekme na Češkem. 2. in 3. junija so imeli češki Orli prvenstvene tekme svojih najboljših telovadcev. Letošnje tekme so pokazale velikanski napredek tako v orodni telovadbi kakor v lahki atletiki. Tekme so obsegale vaje na drogu, bradlji, krogih in konju ter skok v daljavo, skok s palico, kroglo in prosto vajo. Na orodju so ugajale lepo in sigurno izvedene vaje, ki so bile zabeljene z najtežjimi prvinami. Najboljši so bili telovadci na drogu in bradlji, dočim so bili krogi in konj na nekoliko nižji stopnji. Tekmam so z zanimanjem sledili razni strokovnjaki in mnogo občinstva. Najlepše so bile izvedene poljubne vaje na orodju, v katerih so pokazali nekateri prvovrstne stvari. Ugajal je osobito drog, kjer so bili ti fantje v resnici pravi umetniki. Češki Orli so na orodju močno napredovali v zadnjih letih, tako, da bodo imeli na prihodnjih mednarodnih tekmah mnogo posla z njimi i Nemci i Francozi, ki so bili doslej najresnejši kandidatje za naslov svetovnega prvaka. Kljub temu, da je pri letošnjih tekmah manjkalo treh najboljših telovadcev, so bile na tako visoki stopnji kakor doslej še nobene. Naš stari znanec Frič, danes brez dvoma najboljši telovadeč čeških Orlov, se je pri treningu tako poškodoval, da ni mogel nastopiti, isto se je zgodilo Stloukalu, dočim sta dva, od katerih eden je nada čl. Orla za bodoče mednarodne tekme, pri vojakih.

Prvak na drogu za leto 1934 je postal Jan Bebar, na bradlji Jos. Tuček, na krogih Fr. Kuchar, na konju pa zopet Tuček. Prvi v celotni tekmi pa je J. Malašik.

»KRESU« POROČAJO

PRVI DOM KATOLIŠKE AKIJE

Župnija Stari trg pri Slovenjgradcu in obenem tudi vsa dekanija je v nedeljo dne 15. julija t. l. proslavila pomemben dogodek, o katerem čutim potrebo, da napišem nekaj vrstic ter ga tako predočim naši širši katoliški javnosti.

Vsa starotrška dekanija je že dalje časa čutila živo potrebo po večjem društvenem domu, kajti v vsej dekaniji ni bilo do sedaj še prav za prav nobenega društvenega doma s primerno gledališko dvorano in odrom. To je tudi glavni vzrok, da se društveno življenje in zdrava dramatika ni bolj razvijala. Prav posebno se je občutila potreba po večjem društvenem domu in dvorani v župniji Stari trg, kjer se je zadnja leta v prav posebni meri razvilo društveno življenje, čeprav se ni moglo tako razvijati, kakor je bilo to želeli in kakor bi se lahko. — Ni bilo primernega doma in dvorane. To oviro je bilo treba odstraniti.

Že pred leti se je pod župnikovanjem blagopok. župnika in dekana č. g. Ivana Jurka sprožila misel po društvenem domu. Zbiral se je že za to potreben denar, za prostor, kjer naj bi stal društveni dom pa je bil določen kaplanijski vrt. Bilo je že tudi več predlogov za načrt, po katerem naj bi se isti zgradil. Gospodarska kriza pa je to akcijo za enrat preprečila. Potrebe po društvenem domu pa kriza ni mogla preprečiti.

V glavi sedanjega mladega in nad vse delavnega č. g. župnika Štefana Horvata, ki sedaj že par let sam vodi to obširno in težavno župnijo, pa se je porajala srečna misel, kako priti najlažje in najceneje tudi v sedanjih časih do res lepega, prostornega in velikega društvenega doma.

Misli č. g. župnika so postale tudi dejanje. V obsežnem župnišču se je v cellem severo-zahodnem traktu nahajalo več prostorov, ki so bili prazni in nerabni. Vseh prostorov je bilo 6, med temi tudi stara šola, kjer so svoj čas poučevali

duhovniki krščanski nauk. Ker je bil ta trakt župnišču odveč, je predlagal č. g. župnik Horvat, da se prezida v društveni dom z veliko dvorano in odrom. Predlog g. župnika so župljani odobrili. Stavbenik g. Grein Franc iz Slovenjgradca je napravil primeren in posrečen načrt ter tudi delo izvršil v obče zadovoljstvo in pohvalo. Z deli se je začelo zgodaj letošnje spomladi, v glavnem pa je bilo končano proti koncu junija meseca. Vse vmesne zidove je bilo treba podreti, prav tako zid na zapadnem koncu, kjer je nato prišel popolnoma nov zid z lepo in okusno fasado ter vhodom. Pred dvorano je napravljena lepa terasa. Tudi polovico strehe je bilo treba napraviti nove. Cela dvorana z odrom vred je dolga 21 in pol metra, samo dvorana je dolga 14 in pol, oder je globok 7 metrov. Dvorana je v obliki trapeza in je v sredi 9 m široka, visoka pa je 5.25 metra. V dvorani je tudi montirana električna razsvetljava po najnovejšem načinu. Samo na odru je 60 žarnic v raznih barvah. V dvorani pa so že 4 luči, pridejo pa še tri. Tudi oder je popolnoma nov s krasnimi kulisami za 10 sprememb. Ves les, ki se je rabil za dvorano, je prostodušno daroval č. g. župnik sam. Za denarna sredstva pa je določeno, da daruje oz. prispeva vsak župljan tekom enega leta mesečno po 1.— Din.

Tako sem v glavnih potezah opisal, kako smo prišli na najenostavnejši in preprost način hitro do svojega doma, ki je v celi dekaniji edini. V nedeljo 15. je bil ta dom, ki se imenuje dom Katoliške akcije, slovesno blagoslovljen in otvorjen. Dekleta so se potrudila, da so spletla številne vence, fantje in možje pa so postavili dva slavaloka ter ozaljšali dom od zunaj in znotraj. Dom je prišel blagoslovit prevzvišeni knezoškof dr. Iv. Tomažič. V soboto ob 4. je bil sprejem Prevzvišenega pred občinsko hišo. Pozdravili so ga čg. župnik Št. Horvat, župan Iv. Areg, pred-

nica Marijine družbe gdč. Konečnik ter deklica Breznik. Nato so bile večernice. Zvečer je pevski in tamburaški zbor priredil podoknico Prevzvišenemu. Prevzvišeni vladika je bil zelo vzradoščen nad lepim sprejemom in podoknico, zlasti se je divil lepi dvorani.

V nedeljo ob pol 10. uri je Prevzvišeni blagoslovil dvorano ob navzočnosti dekanjske duhovščine in številnega občinstva, nakar je imel pridigo o Katoliški akciji in pomenu društvenega doma, nato pa je služil pontifikalno službo božjo. Popoldne ob 3. je bila v društvenem domu akademija, kjer so bile na sporedu pevske in tamburaške točke, ter govori. Govorili so domači č. g. župnik, ki je dvorano izročil svojemu namenu, mestni č. g. župnik Soklič je obširno in lepo govoril o Katoliški akciji. G. prof. Prijatelj iz Maribora pa je prinesel pozdrave od škof. Kat. akcije, škof. vodstva fant. Kat. akcije in stolne župnije v Mariboru. Nato je sledila kratka igrice s tremi slikami »Nevesta iz Libana, ali skrivnost Marijinega vnebovzeta.« Igralci so svoje vloge rešili v vse zadovoljstvo. Proslava se je vršila ob nabito polni dvorani ter je nad vse pričakovanje lepo uspela.

Končno moram omeniti tudi to, da je dom imponantna zgradba, ter je imel že med gradnjo in pozneje ko je bil že dovršen, kakor tudi še sedaj, vedno dosti obiskovalcev iz sosednjih župnij. Zlasti je vzbudil mnogo zanimanja pri slovenjgraških meščanih, kateri se ne morejo načuditi iznajdljivosti č. g. župnika in res strokovnjaški izvedbi.

Naš novi dom Kat. akcije je odprt. Odprt je ponos starotrske župnije in cele dekanije. Želimo, da bi bil ta dom res pravo zatočišče in zbirališče vseh dobrih katoliških župljanov, naj bo zbirališče in vrelec prave krščanske izobrazbe in omike tudi vsej dekaniji, bodisi v prosvetnem, duševnem, moralnem in gospodarskem smislu. Vsi pa, ki hočemo biti dobri katoličani, pa se v zahvalo našemu graditelju odzovimo hvaležne, da nam je dal

pripraviti tak dom s tem, da bomo vedno in ob vsaki priliki napolnili dvorano do zadnjega kotička, ter mu tudi z dejanji pomagali pri njegovem trudapolnem ter požrtvovalnem delu. Bog pa naj blagoslovi ves njegov trud in delo, da bi mnogo uspeha imelo. Bog živi!

Matko Vostner.

IZ ZELENE ŠTAJERSKE

Pojdem na Štajersko, gledat kaj delajo fantje akcijonaši, takole me je potipal gospod urednik v pismu, češ, Štajerci, ali spite, da ni nobenega glasu od vas v »Kresu«. Pa sem se odločil, da napišem par vrstic o nas zelenih Štajercih. Zeleni? No, saj bi bili še bolj zeleni, pa imajo nekateri nek čuden strah pred zeleno barvo... Kljub omenjenemu strahu se vendar precej močno gibljemo. Nov duh, duh Katoliške akcije je dobil takoj pri nas močan odziv; skoro v vsaki župniji je že osnovana K. A., pa čeprav ne obstoja posebej fantovski odsek K. A. Da, celo na mnogih krajih, kjer ni bilo prej nobenega krščansko prosvetnega društva, je sedaj fantovski krožek K. A. Imeli smo skoro po vseh dekanijah prosvetne tekme, uspeh je bil zelo dovoljen. Po poročilih, ki prihajajo, je tudi notranje delo, to je prenovitev fantovskih duš (samovzgoja), precej na visoki stopnji.

Sedaj pa pridno prirejamo okrožne zlete na visoke gorske točke. Prvi tak zlet je bil za konjiško in slovenjbistriško dekanijo na Lebičnem pri Poljčanah, drugi je bil na Pohorje za dekanijo krog Maribora, tretji pa po Donački gori za rogaško in šmarsko dekanijo. Vsak zlet je v zvezi s sveto mašo, pridigo in slovesnimi večernicami, pridiga se o fantovskih vzgledih. Namen teh zletov je, da se fantje med seboj spoznajo in pogovorimo o bodočem delu, izvrši se to z medsebojnim pogovorom in se tako navdušimo za pravo vzgledno fantovsko življenje. Fantje iz rogaške dekanije hočejo na Donački gori postaviti 1900 letni jubilejni spomenik Kristusu Kralju.

Več ne bom pisal o splošnem delu K. A. na zelenem Štajerskem, podrobno bo vedel poročati vsak tajnik iz svoje župnije in urednik »Kresa« bo teh poročil vesel. Tudi jaz se omejim le na poročilo o svojem fantovskem odseku K. A. v Mariboru. Osnovan je bil lansko leto oktobra meseca. Z dvema fantoma se je začelo, sedaj jih je nad 30; večinoma so rokodelski vajenci. Imamo vsako sredo sestanke, na katerih se obravnavajo vse aktualne stvari. Imeli smo dosedaj 27 sestankov. Zelo lepo proslavimo naše fantovske praznike, nabavili smo si svoj fantovski prapor K. A. in prvič z njim nastopili pri Telovski procesiji, vzbudili smo veliko presenečenje in radovednost med Mariborčani.

Da še h koncu omenim svoje mnenje o »Kresu«. Napram zadnjima dvema letnikoma se je letos popravil, lahko rečem za celih 50%. Malo še manjka, da se ne primerja s prvim letnikom, ki je bil res izboren.

V gospodu uredniku vidimo res pravega fanta, ki pozna fantovsko dušo in zna prikrojiti list fantovskemu okusu. Upamo, da ga bo še bolj prikrojil našemu okusu, a mi mu moramo pomagati pridno s svojimi poročili in idejnimi članki. »Kres« je fantovski list, zato zeleni Štajerci, pridno se oglašajte v njem! Baj se je nekdo oglasil, da je »Kres« preučen. Za letošnji letnik ni o tem niti govora, saj vendar piše čisto poljudno. Nisem še našel letos v njem članka, ki bi ga kmet-ski fant ne mogel doumeti.

Zato pa sedaj, ko se je »Kres« zopet nam prikupil in udomačil, sedaj skrbimo, da ostane vedno naš, podpirajmo ga z lastnimi spisi in seveda tudi z gmotnimi prispevki, to je, da pridobivamo novih naročnikov.

Fantje! na delo za naša katoliška načela in za naš fantovski list »Kres«.

Bog živi!

Vostner Polde.

Kar nam pišeš o gibanju fantov na zelenem Štajerskem, je prav razveseljivo in bo gotovo marsikoga tudi vzpodbudilo k živ-

ljenju. — Le glede K. A. moramo omeniti, da je točno umevana K. A. nekoliko drugačna, kakor jo izvajate pri vas. Ker se bo pa »Kres« v eni izmed prihodnjih števil s tem vprašanjem nekoliko obširneje baval, danes ne bom podrobneje odgovarjal. Utemeljen utis pa imam, da bo prava K. A. našla prav pri vas dobra tla. Pozdrav Tebi in vsem fantom zelene Štajerske. Bog živi!

Urednik.

UREDNIK SPOROČA

P. F., Stožice: Kakor ni vsaka roža nagelj, tako ni vsaka rimana proza pesem. Tvoja »pesem« pa res ni za objavo. Zapiši svoje doživljaje v lepi nevezani besedi, morda za oddelek »Kresu poročajo«.

Ljubljčan: Moje mnenje je, da nimaš prav, vsaj na splošno ne. Sporoči naslov, pa odgovorim podrobneje v pismu.

K. Janez, Poljane. Tvoj pismen snubač me ni mogel pregovoriti, da bi ga objavil. Dragi Janez, Bog s teboj!

K. K., Vojnik: O mlajih sem objavil članek že v eni prejšnjih števil. Razumem, da si osmrtnico hotel oviti v motiv o postavljanju mlajev, vendar si opisal vse premalo življenjsko, Pa ne omagaj! Še piši in pošlji.

C. D., Št. Gotthard: Zdi se mi, da o bistvu in namenu K. A. nisi prav poučen. Kar sem napisal tovarišu Poldetu, bi tudi tebi rad povedal. Prav tvoje pismo mi je dalo misel, da bi v eni številki nekaj več zbral o K. A. — Za predavanje se obrni na Upravo imovine bivše Prosветne Zveze, Ljubljana, Miklošičeva 7.

I. P., Brezje: »Kresu« ni glavni namen vzgoja pesnikov in pisateljev, zato željene izčrpne ocene tvojih pesmi ne morem prineesti. Za tisk niso. Nič novega v misli, oblika pa pomanjkljiva.

J. Kr., Kranj. Tebe zanima polemika radi »krščanskega socializma«. Ko pismo ne bi bilo tako osebno, bi ga priobčili. Tako pa bo morda najbolj prav, če isto svoje ogorčenje nad obsojenim izrazom pošlješ na pravo mesto, ki ga itak omenjaš. Bog živi!

jali smo adekvatno, ker je člankar čisto prezrl vse moralne vzroke socialne bede in kapitalističnih strahot, ker poudarja le gospodarske vzroke te bede, dasi mu je premoženje »tisti balast, ki nam zatemnuje jasen pogled in jasno spoznanje« in »pri gradnji socialistične družbe ne sme igrati premoženje prav nobene vloge«. Quadragesimo anno uči že vnaprej z avtoriteto, ki torej nikakor ne more biti »navržena«, drugače, da je tudi družinska imovina važen faktor za odrešitev proletarcev, ki morajo priti do družinske imovine, da »se bodo dvignili s tistega negotovega življenjskega položaja, ki se v njem proletarci premetavajo, in bodo ne samo lažje prenašali razne pripetljaje v življenju, temveč imeli zaupanje, da bo tudi po njih smrti vsaj malo poskrbljeno za tiste, ki jih zapuste« (št. 62). Gotova premoženjska trdnost je torej za delavce življenjsko prepomembna, ne pa premoženje balast, ki jim »zatemnuje jasen pogled in jasno spoznanje.«

Dalje imenuje člankar »gibanje za boljše in pravičnejšo družbo« socializem. Quadragesimo anno pa pravi: »Kdor ima torej le takšne želje in zahteve, da se neke vrste dobrine izvzamejo zasebni lasti in pridržje državi, ker je z njimi zvezana takšna moč, kakršna se brez nevarnosti za občo blaginjo zasebnikom ne sme prepustiti, kdor ima le takšne pravične zahteve in želje, ki nimajo ničesar v sebi, kar bi bilo v nasprotju s krščansko resnico, še manj so pa socializmu svojske, »nima vzroka, zakaj bi se pridruževal socializmu« (št. 115 s.). Ali sodi člankar, da Pij XI. ob izdaji Quadragesimo anno pravega pomena besede socializem ni poznal ali pa da je v okrožnici dal gotovim krogom pravico, da besedi socializem podtaknejo nov pomen? Oboje je izključeno, ker uči, da se zahteve socialistov, kolikor so upravičene, »mnogo krepkeje branijo z načeli krščanske vere in mnogo boljše pospešujejo s silami krščanske ljubezni« (št. 117), za krščansko vero in krščansko ljubezen pa ni treba novih imen, ne socializma v člankarjevem smislu in ne krščan-

skega socializma — tega protislovnega izraza.

Nadalje trdi člankar: »Quadragesimo anno res govori o socializmu, ki ga istoveti z marksizmom, takim, kakor se javlja sedaj v praksi.« Člankar je to trditev postavil, njegova dolžnost je, da jo na osnovi besedila okrožnice dokaže. Dokler tega ne stori, njegovo izmikanje, da socializma naših »krščanskih socialistov« obsodba okrožnice ne zadene, ne drži.

Pravilno gibanje proti obsojenemu kapitalizmu torej nikakor ni zadeva marksizma in njegovih pripadnikov, ampak vseh naravno poštenih ljudi, torej tudi ne le »celotnega delavstva in vseh tistih, ki so izžemani po kapitalizmu«. Zato se člankar temeljito moti, če misli, da gremo s tem mimo marksizma »po meščanski šabloni s tem, da bi ga opljuvali kot zmotnega in plod judovskih framonov.« O, ne! Mi mu s tem globoko pogledamo v oči in izjavljamo: V čemer imaš ti prav, ima krščanstvo že davno prav. Da bo tudi delavcem pomagano in bo »sudarna sila proti kapitalizmu« tem krepkejša, se moramo strniti vsi katoličani v močno vrsto pod enotnim najvišjim vodstvom, ki ne koraka z marksizmom po isti poti, temveč niti milejšemu socializmu ne gre nasproti, da bi se sešla z njim tako rekoč na neki srednji poti. To bo vsekakor uspešneje kakor ponavljati kot pravilen od papeža obsojeni nauk, »da le delo ustvarja vrednote (menjalne)«.

Za vsako enotno in uspešno vodstvo je potrebna avtoriteta. Poudarjanje te vsaj v našem primeru ne more biti »vsiljivo«, ker se pokret okoli Delavske pravice avtoriteti papeževe socialne okrožnice izmika in člankar papeževo avtoriteto profanira kot »edin adut« Cerkvi udanih sinov. Splošno velja, da je poudarjanje avtoritete vsiljivo vsakomur, komur je avtoriteta sama ali vsaj njene odločbe ne ljube.

Dr. A. Zupan.

Kolikor je meni znano, se je naša mednarodna strokovna organizacija začudila, ko je slišala, kako hodi slovensko vodstvo osamljeno napačna pota. (Stavec.)

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

**OBRESTUJE HRANILNE VLOGE PO NAJUGODNEJŠI
OBRESTNI MERI.**

**NOVE VLOGE ::
VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE, OBRESTUJE PO 3%**

Domača slovenska zavarovalnica je VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani

**v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesti**

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODBUZNICE IN GLAVNA ZASTOPETVA

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

**v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.**

Naslov centrale:

LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25-22.